

การนำเสนอยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษ
เพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู

Proposed Instructional Strategies for English Listening Comprehension of
Student Teachers

สุจินต์ หนูแก้ว¹, สาลี ทองธวิ²
Sujin Nukaew, Sumlee Thongthew

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู และพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 229 คน แบ่งตามระดับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจได้เป็น 6 กลุ่ม สัมภาษณ์การใช้กลวิธีการฟังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่ม พบว่านักศึกษาครูทุกกลุ่มระดับความสามารถใช้กลวิธีการใช้ความรู้เดิม กลวิธีการฟังที่นักศึกษาครูกลุ่มที่มีระดับความสามารถต่ำลงใช้มากได้แก่ กลวิธีการฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ การดูภาพประกอบและการจดบันทึก ส่วนกลวิธีการฟังที่นักศึกษาครูกลุ่มที่มีระดับความสามารถสูงใช้มากได้แก่ อ่านคำถามก่อนการฟัง ฟังคำศัพท์ที่เข้าใจความหมายเพื่อช่วยในการจับประเด็น ฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ ใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม จดบันทึกประเด็นสำคัญและการสรุปสิ่งที่ฟังตามความเข้าใจ นักกลวิธีการฟังที่ใช้มาก 50% ขึ้นไปของกลุ่มที่มีความสามารถในการฟังสูงกว่าระดับมาพัฒนาเป็น ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครูกลุ่มที่มีความสามารถในการฟังต่ำกว่า ได้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครูจำนวน 5 ยุทธศาสตร์

คำสำคัญ: ความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษ, กลวิธีการฟัง, ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน, นักศึกษาครู

Abstract

The purpose of this study was to develop sets of English listening comprehension approaches for student teachers at Nakhon Si Thammarat Rajaphat University. The participants were 229 first year student teachers from 6 different listening proficiency groups, student teachers with very high listening comprehension scores, high listening comprehension scores, medium high listening comprehension scores, medium listening comprehension scores, low listening comprehension scores, and very low listening comprehension scores. The six listening proficiency groups were classified through Listening Proficiency Test. An interview form was used to collect data on listening strategy of each proficiency group. It was found that the common listening strategies used by all proficiency groups were using background knowledge. It was also found that the listening strategies used by the lowest listening scores were, listening to the main idea, considering the visual, and taking note, while the listening strategies used by those with high scores were previewing the questions, using

¹ นิสิตระดับการศึกษาอวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
² รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

background knowledge, listening to the understood words, listening to the main idea, taking note, and summarizing. Five instructional approaches , then were developed from listening strategy utilized by students with higher scores in each group , and were applied to student teachers with lower scores in each proficiency group.

Key words: EFL listening comprehension, listening strategies, instructional strategies, student teachers

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีและสารสนเทศซึ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต โดยเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ซึ่งผลที่ได้จากกระบวนการดังกล่าว คือ การได้มาซึ่งเนื้อหาโดยตัวผู้เรียนเองมิใช่การได้รับการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว (Knowels 1979, cited in Boud, 1981) เครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง คือ ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาที่เป็นภาษาสากลที่ใช้ในการสื่อสารทั่วโลก ภาษาอังกฤษนับเป็นภาษาหนึ่งที่มีผู้ใช้เป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศนั้น การฟังจึงเป็นทักษะที่มีความจำเป็นเพราะเป็นเครื่องมือในการจัดหาตัวป้อนให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาความสามารถในการฟังให้กับผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญ (Rost 1994: 141-142) แต่ผู้เรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยกลับมีความเชื่อมั่นในความสามารถทางทักษะการฟังต่ำ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ยากที่สุดในทักษะทั้ง 4 ด้านทางภาษา หากเปรียบเทียบทักษะการรับสารระหว่างการอ่านและการฟังแล้ว ผู้เรียนมีปัญหาในการทำความเข้าใจตัวป้อนในการฟังมากกว่า เพราะผู้เรียนควบคุมตัวป้อนจากการฟังได้น้อยกว่าตัวป้อนจากการอ่าน (Oranoot Chirdchoo และJirada Wudthayagorn,2001: 88) แต่ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนทักษะการฟังกลับเป็นทักษะที่ไม่ค่อยมีการสอนกันอย่างจริงจัง ผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดว่า การให้ผู้ฟังมีโอกาสดังกล่าวทางภาษามากๆ ผู้เรียนก็จะสามารถพัฒนาความสามารถในการฟังได้เอง (Carrier, 2003) ดังนั้น ผู้สอนจึงมักจะมองข้ามกระบวนการในการช่วยผู้เรียนให้เรียนรู้การฟังหรือเป็นการสอนการฟัง

ภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นในด้านผลลัพธ์เป็นส่วนใหญ่นำมาซึ่งการมุ่งเน้นในกระบวนการ(Vandergriff, 2004) ในการเรียนการฟังผู้เรียนจึงเรียนการฟังตามการสอนของครูโดยไม่ได้เกิดความตระหนักในตัวของผู้เรียนเองว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการฟังและเรียนรู้การฟัง (Goh&Taib, 2006) ซึ่งการสอนกลวิธีในการฟังให้ผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังที่สูงขึ้นเพราะช่วยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการฟังโดยใช้ทักษะทางความคิดในระดับสูง ผู้เรียนจะสามารถวิเคราะห์และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาในการทำกิจกรรมการฟังให้สัมฤทธิ์ผล (Graham and Macaro, 2008) ดังนั้นแนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหการฟังและช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการฟัง คือ การฝึกการใช้กลวิธีในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน เพราะกลวิธีเป็นเครื่องมือของผู้เรียนภาษาที่ 2 กลวิธีการฟังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระเป็นการเรียนรู้อย่างตื่นตัว เรียนรู้อย่างรู้ตัว มีจุดมุ่งหมายและมีความตั้งใจ เป็นการนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่มีสมรรถภาพและสามารถควบคุมการเรียนของตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนการฝึกกลวิธีจึงมุ่งที่กระบวนการเรียนรู้ไม่ได้มุ่งที่ผลผลิตปลายทางของการเรียนรู้เพียงแต่ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านั้นโดยการเลือกใช้กลวิธีให้ถูกต้อง เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการฟังภาษาต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการฟังของผู้เรียนในบริบทที่แตกต่างกันและให้มุมมองที่หลากหลาย เช่น การใช้กลวิธีการฟังของผู้เรียนที่เรียนภาษาที่ 2 และความแตกต่างในการใช้กลวิธีการฟังระหว่างผู้เรียนที่มีสมรรถภาพในการฟังระดับสูงและระดับต่ำซึ่งพบว่า ผู้ฟังที่มีสมรรถภาพในการฟังระดับสูงจะมีการใช้กลวิธีการฟังอย่างหลากหลาย ในขณะที่ผู้ฟังที่มีสมรรถภาพในการฟังระดับต่ำจะมีการใช้กลวิธีอย่าง

จำกัด นอกจากนี้ นักการศึกษายังพบว่ากลวิธีการฟังที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลวิธีที่มีประสิทธิภาพ 6 กลวิธี (Vandergrift, 1997, 1998, 1999; Rost, 1999 อ้างถึงใน Rost, 2002:155) ได้แก่ การเดา การอนุมาน การตรวจสอบ การทำให้กระจ่าง การตอบสนองและการประเมินผล ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องหาวิธีการในการสอนกลวิธีการฟังเพื่อเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างผู้ฟังที่ประสบความสำเร็จในการฟังและผู้ฟังที่ไม่มีสมรรถภาพในการฟัง (Rost & Ross, 1991; Goh, 2002; Vandergrift, 2003) ซึ่งการพัฒนาความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้และพัฒนาการใช้กลวิธีในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยมีสมมติฐานว่าผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้กลวิธี ถ้าผู้เรียนเข้าใจและมองเห็นประสิทธิภาพของกลวิธีรวมทั้งสามารถนำกลวิธีเหล่านั้นไปใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป้าหมาย (McIntyre, Peter, and Noels, 1966)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการใช้กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาครู
2. พัฒนายุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ 1 จำนวน 229 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ 1 ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจฉบับที่ 1
2. จำแนกกลุ่มตัวอย่างจากการวิเคราะห์ผลการสอบวัดความสามารถในการฟัง สามารถจำแนกนักศึกษาครูเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระดับสูงจำนวน 105 คน

ระดับกลางจำนวน 208 คนและระดับต่ำจำนวน 108 คน ทั้งนี้เกณฑ์การจำแนกนักศึกษาที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในระดับสูงใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ส่วนนักศึกษาที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในระดับต่ำใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 หลังจากนั้นจำแนกนักศึกษาครูในแต่ละระดับความสามารถเป็นกลุ่มบนและกลุ่มล่าง โดยใช้เทคนิค 25% (พรทิพย์ ไชยโส, 2535) ได้นักศึกษาครูจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสูงบนจำนวน 24 คน กลุ่มสูงล่างจำนวน 28 คน กลุ่มกลางบน 57 คน กลุ่มกลางล่างจำนวน 59 คน กลุ่มต่ำบนจำนวน 30 คน และกลุ่มต่ำล่างจำนวน 31 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิจัยและนำเสนอยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู โดยผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาครูจำนวน 420 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับความสามารถเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มสูงบน กลุ่มสูงล่าง กลุ่มกลางบน กลุ่มกลางล่าง กลุ่มต่ำบน และกลุ่มต่ำล่าง สัมภาษณ์การใช้กลวิธีการฟังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์การใช้กลวิธีการฟัง ระยะที่ 2 พัฒนายุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจากกลวิธีที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยนำกลวิธีของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังสูงกว่า 1 ระดับมาพัฒนายุทธศาสตร์ในการเรียนการสอนการฟังให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังต่ำกว่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในการค้นหากลวิธีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกัน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยที่มี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และซีดีที่บันทึกเนื้อหาสำหรับการฟังซึ่งบันทึกเสียงโดยเจ้าของภาษาจำนวน 2 ชุด เพื่อใช้วัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ประกอบด้วยการวัดความสามารถในการฟัง

ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 5 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจ คำศัพท์และการเดาความหมายของคำศัพท์ การจำแนก จุดประสงค์ของผู้พูด การจับประเด็นสำคัญของสิ่งที่ฟัง การแยกแยะความคิดหลักจากความคิดสนับสนุน และการสรุปความ ซึ่งแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.98 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.58 และฉบับที่ 2 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.57 โดยข้อสอบทั้งสองฉบับมีค่าความยากอยู่ในระดับค่อนข้างยากและปานกลาง ส่วนค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับพอใช้และดี เครื่องมือชุดที่ 2 เป็นแบบ สัมภาษณ์การใช้กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาซึ่ง ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษ

2. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟัง ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยสังเคราะห์กลวิธีการ ฟังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่มจากข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์ พิจารณาเลือกกลวิธีที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ใช้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป นำกลวิธีดังกล่าวมาพัฒนาเป็น ยุทธศาสตร์สำหรับพัฒนาความสามารถในการฟัง ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยยุทธศาสตร์ของกลุ่ม ตัวอย่างในแต่ละระดับความสามารถพัฒนาจากกลวิธีการ ฟังของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังสูงกว่า ความสามารถในการฟังของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนั้น 1 ระดับ ได้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการ ฟังต่างกัน 5 ยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อค้นหากลวิธี การฟังที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับความสามารถใช้ในการ ฟังใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับแสดงคะแนนการทดสอบจำแนกความสามารถใน การฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ใช้การแจกแจง ความถี่และร้อยละเพื่อค้นหากลวิธีการฟังที่กลุ่มตัวอย่าง แต่ละระดับความสามารถใช้ในการฟังมาก โดยใช้เกณฑ์ 50% ของจำนวนนักศึกษาครูในแต่ละระดับความสามารถ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อ ค้นหากลวิธีการฟังจากการตอบแบบสัมภาษณ์ของ นักศึกษาครูแต่ละระดับความสามารถ พบว่า นักศึกษาครู ที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษระดับต่ำบนมีการ ใช้กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษมากที่สุด จำนวน 13 กลวิธี ส่วนนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ระดับต่ำล่างมีการใช้กลวิธีการฟังภาษาอังกฤษน้อยที่สุด จำนวน 7 กลวิธี ทั้งนี้ นักศึกษาครูทุกกลุ่มระดับ ความสามารถในการใช้กลวิธีการใช้ความรู้เดิม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. กลวิธีการฟังของนักศึกษาครูที่มีความ สามารถต่างระดับ โดยแจกแจงความถี่ แล้วนำมา วิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ ได้กลวิธีการฟังของกลุ่ม ตัวอย่างในแต่ละระดับความสามารถ ดังนี้

1.1 นักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟัง ภาษาอังกฤษระดับสูงบนใช้กลวิธีในการฟังจำนวน 8 กลวิธี ได้แก่ อ่านคำถามก่อนการฟัง ฟังคำศัพท์ที่เข้าใจ ความหมายเพื่อช่วยในการจับประเด็น ฟังข้อความที่เป็น ประเด็นสำคัญ ใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม พิจารณาชื่อเรื่องมาประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจ ฟังสรุป ตอนท้าย จดบันทึกประเด็นสำคัญ สรุปสิ่งที่ฟังตามความ เข้าใจ โดยมีกลวิธีการฟังที่มีการใช้น้อยกว่า 50% จำนวน 2 กลวิธี คือ การพิจารณาชื่อเรื่องมาประกอบเพื่อช่วยให้ เข้าใจและฟังสรุปตอนท้าย

1.2 นักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟัง ภาษาอังกฤษระดับสูงล่าง ใช้กลวิธีในการฟังจำนวน 8 กลวิธี ได้แก่ เดารื่องจากชื่อเรื่อง ฟังข้อความที่เป็น ประเด็นสำคัญ อ่านคำถามก่อนการฟังจับประเด็นจาก คำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย จดคำศัพท์ใหม่ที่ไม่ทราบ ความหมาย จินตนาการภาพตามข้อความที่ฟัง ใช้ความรู้ เดิมหรือประสบการณ์เดิม จดบันทึก โดยมีกลวิธีการฟังที่ มีการใช้น้อยกว่า 50% จำนวน 2 กลวิธี คือ จดคำศัพท์ ใหม่ที่ไม่ทราบความหมายและจินตนาการภาพตาม ข้อความที่ฟัง

1.3 นักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟัง ภาษาอังกฤษระดับกลางบนใช้กลวิธีในการฟังจำนวน 8 กลวิธี ได้แก่ เดารื่องจากชื่อเรื่องฟังข้อความที่เป็น ประเด็นสำคัญ จับประเด็นจากคำศัพท์ที่เข้าใจ ความหมาย ดูภาพประกอบเพื่อช่วยให้จับประเด็นได้

จินตนาการภาพในขณะที่ฟัง ใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม จดบันทึก พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ กลุ่มนี้ใช้ทุกกลวิธีในการฟังมากกว่า 50%

1.4 นักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษระดับกลางล่างใช้กลวิธีในการฟังทั้งจำนวน 11 กลวิธี ได้แก่ อ่านคำถามก่อนการฟัง ฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ จับประเด็นจากคำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย จดคำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย จดคำศัพท์ใหม่ที่ไม่ทราบความหมายจินตนาการภาพตามข้อความในขณะที่ฟังดูภาพประกอบเพื่อช่วยให้จับประเด็นได้ ใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม สังเกตท่าทางของผู้พูด จดบันทึกประเด็นสำคัญ พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ โดยมีกลวิธีในการฟังที่มีการใช้น้อยกว่า 50% จำนวน 3 กลวิธี คือ จับประเด็นจากคำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย จดคำศัพท์ที่เข้าใจความหมายและสังเกตท่าทางของผู้พูด

1.5 นักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษระดับต่ำบนใช้กลวิธีในการฟังจำนวน 13 กลวิธี ได้แก่ เดาเรื่องจากชื่อเรื่อง ก่อนฟังเดาคำศัพท์จากชื่อเรื่อง อ่านคำถามก่อนการฟัง ฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ จับประเด็นจากคำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย จดคำศัพท์ใหม่ที่ไม่ทราบความหมายจินตนาการภาพตามข้อความในขณะที่ฟัง ดูภาพประกอบเพื่อช่วยให้จับประเด็นได้ ใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม ถามความหมายคำศัพท์จากครูหรือเพื่อนสังเกตท่าทางของผู้พูดประกอบ จดบันทึก พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ โดยมีกลวิธีในการฟังที่มีการใช้น้อยกว่า 50% จำนวน 4 กลวิธี คือ เดาเรื่องจากชื่อเรื่อง ก่อนฟังเดาคำศัพท์จากชื่อเรื่อง ถามความหมายคำศัพท์จากครูหรือเพื่อน สังเกตท่าทางของผู้พูดประกอบ

1.6 นักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษระดับต่ำล่างใช้กลวิธีในการฟังจำนวน 7 กลวิธี ได้แก่ ฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ จับคำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย เดาความหมายคำศัพท์ ดูภาพประกอบเพื่อช่วยให้จับประเด็นได้ สังเกตท่าทางของผู้พูด แปลข้อความที่ฟังเป็นภาษาไทย จดบันทึก โดยมีกลวิธีในการฟังที่มีการใช้น้อยกว่า 50% จำนวน 4 กลวิธี คือ จับคำศัพท์ที่เข้าใจความหมาย เดาความหมายคำศัพท์ สังเกตท่าทางของผู้พูด แปลข้อความที่ฟังเป็นภาษาไทย

นำกลวิธีที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังสูงกว่า 1 ระดับมาพัฒนายุทธศาสตร์ในการเรียนการสอนการฟังให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถในการฟังต่ำกว่า ได้ยุทธศาสตร์จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังระดับสูงล่าง ได้แก่ การอ่านคำถามก่อนการฟัง การฟังคำศัพท์ที่เข้าใจความหมายเพื่อช่วยในการจับประเด็น การฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ การใช้ความรู้เดิม การจดบันทึกประเด็นสำคัญ และการสรุปสิ่งที่ฟังตามความเข้าใจ 2) ยุทธศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังระดับกลางบน ได้แก่ การเดาเรื่องจากชื่อเรื่อง การอ่านคำถามก่อนการฟัง การฟังคำศัพท์ที่เข้าใจความหมายเพื่อช่วยจับประเด็น การฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ การใช้ความรู้เดิม และการจดบันทึก 3) ยุทธศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังระดับกลางล่าง ได้แก่ การเดาเรื่องจากชื่อเรื่อง การฟังคำศัพท์ที่เข้าใจความหมายเพื่อช่วยจับประเด็น การฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ การใช้ความรู้เดิม การดูภาพประกอบ การจินตนาการภาพในขณะที่ฟัง การจดบันทึกและการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อน 4) ยุทธศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังระดับต่ำบน ได้แก่ การอ่านคำถามก่อนการฟัง การฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ การใช้ความรู้เดิม การดูภาพประกอบ การจินตนาการภาพ การจดบันทึกประเด็นสำคัญ การจดคำศัพท์ใหม่ที่ไม่ทราบความหมายและการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อน 5) ยุทธศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการฟังระดับต่ำล่าง ได้แก่ การอ่านคำถามก่อนการฟัง การฟังคำศัพท์ที่เข้าใจความหมายเพื่อช่วยจับประเด็น การฟังข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญ การใช้ความรู้เดิม การดูภาพประกอบ การจินตนาการภาพ การจดคำศัพท์ใหม่ที่ไม่ทราบความหมาย การจดบันทึกและการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อน โดยยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ มีขั้นตอนในการสอน 4 ขั้น คือ 1) ขั้นเตรียม ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ การกระตุ้นความรู้เดิมและการกำหนดเป้าหมายในการฟัง 2) ขั้นรับรู้ขั้นตอนการฟังและทำความเข้าใจขั้นตอนประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ การฟังโดยได้รับการแนะนำและการฟังอย่างอิสระ 3) ขั้นประเมินและสรุปประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นการสรุปเนื้อหาและตรวจสอบและขั้นการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาครู สามารถอภิปรายในประเด็นหลักได้ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่มาจากแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการฟังและการสอนการฟังอิงกลวิธี ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทั้งความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษและและความสามารถในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน โดยเริ่มจากการสังเคราะห์ประเภทของกลวิธีการฟังและกระบวนการในการสอนการฟังอิงกลวิธี หลังจากนั้นศึกษาการใช้กลวิธีการฟังของนักศึกษาครูโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์กลวิธีการฟังที่นักศึกษาครูแต่ละระดับความสามารถใช้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำสาระต่างๆมาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การเรียนการสอนฉบับร่างเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จะเห็นได้ว่าการพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนการสอนดังกล่าวมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยอิงแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวคิดการสอนอิงกลวิธีเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการควบคุมดูแลการเรียนรู้ของตนเองของผู้เรียน (Mendelsohn,1995) และมีความเชื่อว่า กลวิธีเป็นสิ่งที่สามารถสอนได้ ผู้สอนสามารถเลือกกลวิธีที่มีประสิทธิภาพได้จากการศึกษาการใช้กลวิธีการฟังของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาพัฒนาความสามารถใน

การฟังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการฟังต่ำกว่า การสอนให้ผู้เรียนเป็นนักกลวิธีเกี่ยวกับการฟังจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทักษะนี้

2. ขั้นตอนการเรียนการสอนของยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ได้รับการจัดลำดับอย่างเหมาะสมและมีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนเหมือนกันแต่แตกต่างกันในด้านกลวิธีที่นำมาพัฒนาการฟังให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับความสามารถ โดยนำแนวคิดยุทธศาสตร์การสอนแบบตรง การสอนแบบอ้อมและการเรียนรู้ด้วยตนเองมาผสมผสานกันอย่างสมดุล โดยเริ่มด้วยการสอนตามแนวคิดการสอนตรงก่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้กลวิธีการฟัง โดยดำเนินการสอนในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ การกระตุ้นความรู้เดิมและการกำหนดเป้าหมายในการฟัง และขั้นตอนที่ 2 คือ รับรู้ขั้นตอนการฟังซึ่งเป็นการฟังโดยได้รับการแนะนำให้ใช้กลวิธีการฟังต่างๆหลังจากนั้นจึงดำเนินการสอนในขั้นตอนอื่นๆตามยุทธศาสตร์การเรียนการสอนทางอ้อม เช่น การอภิปรายหรือการใช้แผนที่ความคิด เป็นต้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกใช้กลวิธีในการฟังด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า กลวิธีการฟังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระ จึงเห็นได้ว่าขั้นตอนการเรียนการสอนตามยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นนี้ได้ เน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเองอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

พรทิพย์ ไชยโส. 2535. การสร้างเครื่องมือวัดผลด้านพุทธิพิสัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผลด้านพุทธิพิสัย. ในสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หน้า 317-368). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Boud, D. (1981). *Toward student responsibility for learning*. In Boud, D.(Ed.). *Developing autonomy in learning*. New York: Nichols .

Goh, C. (2002). *Teaching listening in the language classroom*. Singapore: SEAMEP Regional Language Center.

Goh, C. and Taib, Y. (2006). *Metacognitive instruction in listening for young learners*. *ELT Journal*, 60, 222-232.

Graham, S., and Macaro, E. (2008). *Strategy instruction in listening for lower-intermediate learners of French*. *Language Learning*, 58, 747-783.

- Mac Intyre, Peter, D. , and Noels, K.A. (1996). *Using social-psychological variables to predict the use of language learning strategies*. Foreign Language Annals, 29, 373-386.
- Mendelsohn, D. (1995). *Applying learning strategies in the second/foreign language listening comprehension lesson*. In Mendelsohn, D. and Rubin, J. (Eds.), A guide for the teaching second language listening. San Diego: Dominic press.
- Oranoot Chirdchoo and Jirada Wudthayagorn. (2001). *Beliefs about learning EFL: A study of Thai female high school students*. PASAA, 32, 82-82.
- Rost, M. (1994). *Introducing listening*. London: Penguin.
- Rost, M. and Ross, S. (1991). *Learner use of strategies in interaction: Typology and teachability*. Language Learning, 4(2), 235-273.
- Vandergrift, L. (2003). *Orchestrating strategy use: Towards a model of the skilled L2 listener*. Language Learning. 53(3), 463-496.
- Vandergrift, L. (2004). *Listening to learn or learn to listen?* Annual Review of applied linguistics, 24, 3-25.